АВГУСТ
15
Вторник
1939 он
№ 187 (2827)
Сэн 10 мунгэ

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумай ОРГАН.

Socialiis gazartariaalangai ilaltanuudai agitaatornuud

1939 onoi zun bolbol sodereevniiin letopiisьte tur huuri ezelexe baina. Ene dereevni bolbol maassova oozno xydeleenei tyryyşiin iliiji temdegleze baina. namar. kolxoozniguudai adaxi Byxesojuuzna sjeezd gdaa. Jirexe namar tuilai politiiçeske sobiitiin tug –xydee azaxiin Byxeso na viistavkiin tug doro xe.

ynee dereevnide bolzo baizyilnyyd bolbol SSSR-ei oovno Soveedte ba Sojuuz avtonoomno respyyblikeei Verxoovno Soveedyydhungaltiin bolhon yjedexi, maassova politiiçeske deeitei adiidxamaar. Myneeder a kolxoozno bodoto baixadaa tuilai jixe politiiçesdeeşeleleer xarakterizovaana.

xesojuuzna viistavke bolmanai oronoi ceentrte, tei stoliicada baina, olon kolxoozuud ba sovxoo xadaa Moskvaahaa xeden gaad modo gazarta baidag. eş, dereevni bolbol soveed oi ceentrte jyyn bolzo baigeze ton jixe intereesteiba anxaraltaigaar xarana, oozno dereevni bolbol jixe ed yderei byxii jixe sobiidta ton tyrgen orolsono.

vgust, sentiaabrь ba okrь hariin torşo soo 500 gan kolxoozniguud ba oozniсanuud organizoovanviistavkiiji xaraxa baina. d milliioon tariaaşad xadaa vkiin territoori deere sugdahan, eeriingee exe oi baragdaşagyi bajaliguueehediingee niydenyydeer a baina. Xaxad milliioon şad xadaa delxei deere socialiis xydee azaxiin dtoi tanilsaxa baina. Xamilliioon tariaaşad xadaa vaada hurguulida huraxa, vke deere sugluulagdahan, e azaxiin staxaanovcuudai oopediiji byxii oron soo a baina.

dee azaxiin Byxesojuuzna vke—xydelmerişen angi riaaşanai politiiçeske Sotuxai aguujixe leeninskeinska idein ilaltanuudai toerşe myn. Ene ideiji paarolbol revoliyyciin xarşa dtai erid şanga temesel daişalan abhan ba bejelyyilbaina. Paarti bolbol ene oilgoxo ba mederexe yrgen maassa tariaaşayrgehen baina.

oskvaada, viistavke deere, lmerişen ba tariaaşan xojor dyynerei johoor, jixe baialgiin xydelmeriiin adiixan e xabaadagşad johoor na.

iistavke bolbol dereevnide iiizmiin torzestvooji, tereekonoomiko, azaxii, kylin badaraltiiji xaruulna. vke bolbol istoorido yşee gdeegyi, tiime şine tariaaiji xaruulna. Revoliyyce ol dereevnide gansai matena stroiji yndeheerenь nstryykcelee bişe, xarin n milliioon xynzonoi hanai liiji xubilgaza, byri gynzeer orohon baina. Kolxoozud ba kolxooznicanuud ol gansai fiziiçeske daralaia gadna, myn ojuun mededaralaitahaa syleeree, teer bolbol şazanai xara ma, patriarxaalьna zerlig lalgiin ba zize-byrzyaazizaarlaitiin harbihiiji bejexajaa. Xynzonoi tuilai jizubiiji ezelehen, ene jixe eess bolbol dereevniiin xyşinedxee, tereeniiji xuuşaь xara mengehee seberlee, aşaniiji socialiis oobşçestbaiguulalgiin aktiivna xabaadagşa bolgoo.

Viistavke—manai deerevniiji tereenei şine azaltainь, xynyydei xoorondoxi şine xarilsaatainь, şine kylьtyyreteinь xaruulagşa (zeerkal) myn. Viistavke bolbol kolxoozuudaar sugluulagdahan tuilai jixe oopediiji negedxene. Viistavke bolbol kolxoozuudai azabaidalai ulam saaşadaa urgaxa, şanga şadaltai baidalda ba kylьtyyrede oşoxo zamiiji tedeende zaaza ygene. Manai dereevniiin aguujixe xaruulalgiin, tuilai jixe huralsalai, xymyyzyylgiin udxaşanar egeel eneende baina. Viistavke deere baigaa tede byxii zyilnyyd xadaa yrgen agitaaca ba propagaandiin predmeed bolxo johotoi. Zoriigonь jyyb gexede, viistavkede jirehen tyryy kolxoozuud ba sovxoozuudai ooped xadaa bygedeniitiin dostojaani bolxo jabadai bolno.

Ene talaar, egeel tyryyn viistavkiiji xaragşad, tereende xabaadagşad ba ekskyrsaantnuud bolbol ton jixe roolь dyyrgeze şadaxa ba dyyrgexeşji johotoi.

Moskvaada, viistavke deere jirehen, dereevniiin xaxadmilliioon tyleelegşed bolbol socialiis azaxiin oopedoi erxim propagandiistnuud myn.

Viistavkede xabaadagşa xadaa gansal ynder urgasiin gy, ali erxim deede haaliiin maaster bişe. Ene xadaa myn dereevnidexi niitiin xydelmerilegşe, intelligeent geeşe. MTS-iin direektornyyd, sovxoozuudai direektornyyd, seelьske soveedyydei tyryylegşed, kolxoozuudai pravleeninyydei tyryylegşed, xaata-laboratooriiji daagşad, kolxoozno klyybyyd ba unşalgiin-baişanguudiiji daagşad, kolxoozno azaxiin speciaalьna halbarinuudiiji daagşad, brigadiirnuud, staxaanovcuud—ede xadaa şine tiipiin intelligeentnyyd geeşe. Edener xadaa viistavkiin oopediiji kolxooznigiuud ba kolxoznicanuudai yrgen maassada egeel tyryyn nebteryylxe baina.

Xydee azaxiin Byxesojuuzna viistavkede jirehen, kolxoozno aktiviist bolbol şine şatada yrgegdene. Viistavke xadaa tereenei krygozooriiji deeşelyyine. Ene eere janziin hurguuliiin ynete zyiliinь jyyb gexede, viistavke bolbol ynete mederelii—şine mederelii ji kolxoozznigto bii bolgono.

Viistavkede xabaadagşadai tyryyşiin gryyppe, eehediingee kolxoozuudta busaza baina. Tedenei oopediiji propagaandalxa jabadaliiji niutaguudta emxidxexe xereg xadaa partiiina, komsomoolьsko, soveed organizaacanuudai xareg myn. Ede organizaacanuud bolbol viistavkiiji toiruulan jabuulagdaxa xydelmeriiin politiiçeske udxaşanar tuxai xysed oilgoxo johotoi. Dereevnidexi agitacioonnopropagaandiin xydelmeriiin apparaadiiji xydelgexe, xereg deeree şalgagdahan foormonuud ba meetodyydiiji xeregexe xeregtei. Viistavke bolbol kolxoozno klyybyyd, unşalgiin baişanguud, xaata-laboratoorinuud, raioonno ba seelьske xeblelnyydte ton tuhatai materiaalnuudiiji ygene. Viistavkiin ooped xadaa kolxoozno brigaadanuudta hainaar yzegdexe johotoi. Viistavke bolbol şine amzaltanuud ba ilaltanuudiiji oloxo konkreetne zamiiji dereevnide zaaza ygene. Ene zamaar kolxoozno dereevniiin xydeleeji tyrgedxexe jabadal xadaa byxii partiiina, soveed, komsomoolьsko organizaacanuudai, byxii bolьşeviig xeblelei xyndete xereg myn.

(„Praavdiin" aavgustiin 11-nei tyryy bişeghee).

Tariaa xuriaalgiiji zişeete hain yngergelgeeree, kolxoozniguudai Byxesojuuzna sjeezdiiji ugtaxabdi!

(Respyyblikiin aimaguudhaa telefoonoor abtaba)

Bajan urgasiiji tyrgeer ba geeltegyigeer xuriaaxabdi

respyyblikiin byxii kolxoozniguudta ba kolxooznicanuudta bişeg

Bidener, xydeeaz axiin Byxesojuuzna viistavkede xabaadagşad bolgon batalagdahan, Muxar-Şiberei aimagai kolxooznigiuud bolbol Sojuuzai Ulan stoliica—Moskvaada anxanaa jirehendee ba socialiis xydee azaxiin aguujixe ilaltanuud ba debzeltenyydiiji bygedearadai xaraiga—viistavkiin neelgede xabaadahandaa ugaa jixe bajartaibdi, tende socialiis gazartariaalangai ba malazalai erxim xynyydei xydelmeriiin ooped ba meetodyydtei tanilsaabdi.

Mynee,bidener bolbol manai inag esege, aguujixe Staalinai xydelmeriideg ba azahuudag tyrel Moskvaada bainabdi.

Bidener, viistavkiin neegdehen yderte—aavgustiin 1-nei yderte, soveed praviitelьstviin glavaa V. M. Moolotovoi ygiiji ton jixe anxaraltaigaar duulaabdi. Ene yder xadaa bidener—kolxoozniguudta egeel jixe bajarai yder baigaa. Bidener xadaa viistavkede xabaadagşadtai xamta, byxii sojuuzna respyyblikenyydei, xizaarnuudai ba ooblastьnuudai staxaanovcuud—kolxoozniguudai xydelmeriiin erxim zişeenyydiiji ba socialiis xydee azaxiin urgaltanuudiiji xaruulhan paviiboonuudtai tanilsaabdi.

Bidener bolbol xydee azaxiin halbarida, tusxailan xelebei, manai kolxoozuud, sovxoozuud ba MTS-yydiiji baiguulalgada ugaa jixe debzeltetei baihandaa yşee jixeer omogorxonobdi, bajarlanabdi. Ede byxii ilaltanuud xadaa manai, bolьşeviigyydei kommuniis paartiiin ba terenei aguujixe voozdь Staalinai sesen mergen xytelberi doro, soveed aradaar tuilagdahan baina. Viistavke deere xarahan byxiinyydeigee rezylьtaadta, bidener xadaa azalai ynder byteesiin tylee temesegşedei ene staalinska erxim hurguulihaa ton jixe znaaniiji abaabdi.

Hajaar, bidener xadaa eeriingee respyyblikede busaxamnai. Manai kolxoozuud ba kolxoozniguudai enxe amagalan baidalai tylee xyse ba eneergijee arba daxin ysxeze xydelmerilxe, viistavke deere xarahan ba tanilsahan ooped ba debzeltenyydiiji yrgeneer popyliziirovelxe xyselenteibdi.

Moskvaa oşozo jabaxadaa, bidentei socsorevnovaanida oroisohon, Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudhaa viistavkede xabaadalsaxaa jabahan kolxoozniguudtai xeereldebebdi. Tedener xadaa, ton jixe ynetei sentei ba şine zyilnyydiiji, tusxailxada, ynder urgasiiji (gektaar byrihee 25 ceentner) jaaza xuriaahan ba „MK-1100" molotiilkodo samopodovaateliiji jaaza byteehen tuxaigaa xeleze ygee. Viistavke deere, busad ooblastьnuudai ba respyyblikenyydei kolxoozuudai tyryy xynyydei xydelmeriiin ooped ba meetodiiji xaraada aban tanilsaabdi. Manai aguujixe oronoi tyryyşyylei staxaanovska xydelmeriiin meetodyydiiji ba oopeduudiiji eeriingee respyyblikiin byxii kolxoozniguudai dostojaani bolgoxobdi.

Bidener bolbol socialiis sorevnovaaniiji ba staxaanovska xydeleeji yrgeneer delgeryylze, ybehe xuriaalgiiji oiriin ydernyydte dyyrgexiiji, ene zilei bajan urgasiiji egeel bogonixon bolzorto ynder şanartaigaar xuriaaxiin tylee temeselde oroxiiji respyyblikiin kolxoozniguud taanarta uriaalan xandanabdi.

Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei xojordoxi zilei xydee azaxiin xydelmerinyydiiji bolьşeviigşelen dyyrgexiin ba manai respyyblikiin, Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudtai xehen socialiis sorevnovaanida tyryy huuri ezelxiin, tereegeeree, kolxoozniguudai Byxesojuuzna sjeezdiiji dostoinoor ugtaxiin ba 1940 ondo bolxo XABV-de yrgeneer xabaadaxa erxe olxiin tylee, Altaiska xizaarai, Beloglaazovska raioonoi kolxoozniguudai iniciatiiviiji manai respyyblikiin kolxoozuud ba kolxoozniguudai negen hanalaar demzexe baihiiji bidener hain medenebdi.

Kolxoozuudiiji bexizyylxiin tylee, byxii kolxoozniguudai zaziitoçno azabaidalda oroxiin tylee ba staalinska 8 milliaard pyyd oroohonoi tylee temesegşedei tyryyşiin zergenyydte jabaxabdi geze, nyxedyyd, taanariiji naiduulnabdi.

Muxar-Şiberei aimaghaa XABV-de xabaadagşad: A. A. Varfolomeejev, A. P. Soobolev, A. D. Jekiimova, Antoonov, Şaadrina, Bindaarov, Kalaaşnikov, Krovcoov, Brylioov, Ivanoov, Matveejevsk, Syçkoov, Kozloov, Gomboojev.

Tyryylen dyyrgexe

Biçyyr. Aimagai kolxoozuud bolbol aavgustiin 12-to, xamta 4000 şaxuu gektaarhaa tariaaji xuriaaba. Terenei toodo 102 gektaar (aavgustiin 10-nai medeegeer) tariaan kombainaar xuriaagdaba. Biçyyrei kolxoozniguud bolbol respyyblike dotoroo tariaa xuriaalgiiji egeel tyryylen dyyrgexiin tula erşemteigeer temeseze baina.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaad
Je. PETROOV

Respyyblike dotor tariaa xuriaalgiin xydelmerinyydei jabasa tuxai BMASSR-ei Narkomzeemei medeen

(1939 onoi aavgust 10.)

Aimaguud	Xuriaalga gektaaraar	Plaanai dyyrgelte proceenteer
Xiaagtiin	3047	9,8
Ulaan-Ydiin	92	8,8
Biçyyrei	2997	5,8
Bargazanai	1068	4,9
Tarbagatain	609	2,0
Zagarain	347	1,9
Zediin	320	1,1
Kabaanskiin	209	0,7
Selengiin	128	0,5
Muxar-Şiberei	222	0,5
Tynxenei	33	0,1
Jaruuniin	—	—
Zakaaminai	—	—
Xoriiin	—	—
Bauuntiin	—	—
Xoito-Baigalai	—	—
Xamta	8472	2,5

Mynee, manai respyyblike dotor ene zilei urgasa xuriaalgiin xydelmerinyyd jabuulagdaza exilee. Manai xydeegei korrespondeentnyyd xadaa tariaa xuriaalgiin xydelmerinyyd zarim kolxoozuudta ba MTS-uudta ton sag soogoo, organizoovannoor exilhen tuxai yder byri medeesened. Edenei medeesehenei johoor, BMASSR-ei Narkomzeemei medeende orolsoogyi, Jaruuniin, Zakaaminai, Xoriiin aimaguudta tariaa xuriaalga aavgustiin 10-aadhaa exilegdehen baina.

Xuriaalgiin tyryyşiin ydernyyddexi hain xydelmerinyydiiji byri yrgedxeze, erximyydei xydelmeriiin ooped ba meetodyydiiji bygediin dostojaani bolgozo, byxii kolxoozuudta xuriaalgiiji erximeer dyyrgelgiiji tuilaxa şuxala. Aimaguudai partiiina, soveed organizaacanuud bolbol kolxoozniguudai debzeltiiji tolgoilxo, xuriaalgiiji operatiivna ba bolьşeviig konkreetne xytelberilxe ujalgatai.

22 KOLXOOZUUDTA XURIAALGA EXILEE

TARBAGATAI. Aimagai 2 kolxoozuud bolbol tariaa xuriaalgiin maassova xydelmerinyydiiji exilze, aavgustiin 11-de 795 gektaar oroohoto kylьtyyrenyydei urgasiiji xuriaaba. Mynee, aimagai kolxoozuud bolbol tariaa xuriaalgiiji sag soonь, erxim hain şanartaigaar dyyrgexiin tula temeseze bainad.

Hajaar, aimagai 8 kolxoozuudta konveijerne sisteemiin boolgoşodoi zvenoo organizovaalagdaxanь. Urda urda zilnyydte organizovaalagdahan iime zvenoonuud xadaa xydelmeriiin erxim hain pokazaatelьnuudiiji xaruulhan baina. Eneşji zilde ede zvenoonuuda hainaar xydelmerilxenь labtai

PETROOV—Raizo-ji daagşa.

Xaxad yderte 15 gektaar

SOSNOOVO-OZIOORSKO. Jaruuniin aimagai, „Pyytь Socialiizma", Kaliininai, Staalinai neremzete „Kraasna Pobeeda" ba busad kolxoozuud bolbol tariaaji tyyberilen xuriaalgiin xydelmerinyydiiji aavgustiin 9-10 ydernyydhee exilbe.

„Pyytь Socialiizma" kolxoozoi 5 zaatkanuud bolbol xuriaalgiin tyryyşiin 3 yderei torşo soo xamta 70 gektaar tariaaji xuriaaba. Aavgustiin 12-to tus kolxoozoi pooli deere Vinograadovai kombain xuriaalgiiji exilbe. Kombainioor nyxer Vinograadov bolbol xaxad yderei torşo soo 15 gektaar tariaaji hain şanartaigaar xuriaagaa.

Erximyydei xydelmeriiin oopediiji yrgeneer delgeryylze, tariaa xuriaalgiiji sag soonь exileed, hain şanartaigaar bolzor soonь dyyrgexe xeregtei.

ZITIIXIN—Raizo-ji daagşa.

Şuxala yroog xeregtei

Muxar-Şiber. Aimagai 30 kolxoozuud bolbol maassova xuriaalgiin xydelmerinyydiiji aavgustiin 8-9-nei ydernyydte exilze, aavgustiin 10-da xamta 222 gektaar tariaaji xuriaaba.

Şaraldain selьsoveedei, Voroşiilovoi neremzete kolxooz bolbol ene zilei xuriaalgiiji yngeregşe zilelxihee 8 xonog urda exilbe. Kolxoozoinь dyrben brigaadanuud bolbol 12 zaatka ba 1 kombainataigaar aavgustiin 11-de, xysed bişe medeenei johoor, 40 garan gektaar tariaaji xuriaaba. Xuriaalgiin tyryyşiin xydelmerinyydei dutagdalanь jyyb gexede, boolgo ba xadalga xojoroi xoorondo razriiv garna, tus kolxoozdo xadagdahan 13 gektaarai 8 gekgektaaranь boogdoogyi xebtene.

Gexiin xamta, urgasiingaa xuriaagdaxaar bolood, adxarxaa baixadanь, Kaarl Maarksai neremzete, „Leeninei zam", „Udaarnig", XVIII partsjeezdiin neremzete kolxoozuud bolbol xuriaalgiiji mynee xyrter exileegyi, sag erte gehen zanşaliiji gargaza baina.

Xuriaalgiin tyryyşiin xydelmerinyydei alduunuudiiji jabuud dundanь zahaza, viistavkede xabaadagşa, tyryy aimag baihan nerejee aldaxagyin tylee bolьşeviig temeseliiji organizovaalalga xadaa aimagai partiiina ba soveed organizaacanuudai şuxala zoriigo myn.

* * *

Gaşain MTS-iin dergede, 7 xynyydei sostaavtaigaar, Antoonov Semioonoi xytelberi doro agitbrigaada organizovaalagdaba. Ene agitbrigaada bolbol sentiaabriiin 1 xyrter MTS-iingee obsluuzivalza baihan kolxoozuudta marşruud xeze, xaniin gazeedyydiiji gargaxa, gazeed ba zurnaalnuudai unşalgiiji organizovaalxa ba hungaltanuud tuxai Polozeeni, paarii ba praviitelьstviin togtoolnuudiiji oilguulza ygexe baina. Brigaada xadaa aavgustiin 10-da kolxoozdo oşoo.

FOMIIN

Respyyblike dotor ybehe xuriaalgiin ba silosovaalalgiin jabasa tuxai BMASSR-ei Narkomzeemei MEDEEN

(1939 onoi aavgust 10.)

aimaguud	Dyyrgelte proceenteer: saşalga	Dyyrgelte proceenteer: silosovaalga
1) Biçyyrei	94,5	87,0
2) Zagarain	68,1	13,2
3) Tarbagatain	67,3	46,0
4) Ulaan-Ydiin	66,9	43,0
5) Xiaagtiin	59,5	40,1
6) Kabaanskiin	58,8	91,1
7) Jaruuniin	57,8	59,2
8) Xoriiin	54,6	52,0
9) Selengiin	54,1	52,7
10) Tynxenei	53,8	80 5
11) Muxar-Şiberei	53,7	97,6
12) Bargazanai	50,0	59,4
13) Zakaaminai	44,9	85,9
14) Zediin	44,5	101,9
15) Bauuntiin	17,10	—
16) Xoito-Baigalai	15,7	—
Xamta	56,8	66,8

Ybehe xuriaigada ba silosovaalalgiin xeregte, iime baidaliiji saaşanь yrgelzelyylze jaabaş bolxogyi. Respyyblikiin xede xeden raioonuud yngeregşe zilde tezeeleer serьjoozno dutahan jabadaldaa jamarşji viivod, yroog xeegyi baihanь toboiso eliryylegdeze baina. Ede aimaguudai xytelberilegşed bolbol ybehe xuriaalgiiji ba silosovaalalgiiji udaaruulza, yngeregşe zileigee boloşogyi praaktikiiji dabtaza, malnuudaa tezeeleer xysed xangalgiiji tahalduulza baina. Ede aimaguudai partiiina, soveed ba gazartariaalangai organizaacanuudai xytelberilegşed bolbol ybehe xuriaalgiiji ba silosovaalalgiiji sag soonь erximeer dyyrgeze, malnuudaa tezeelei bata bexi baazaar xangaxiin tylee dyyren xariuusaxa baihanaa martazarxioo gexe gy, ali urdaa baihan zoriigojoo xoohon ygeer dyyrgene, kontrolirovalnagyi.

Mynee, Zediin, Zakaaminai, Tynxenei, Xoriiin, Selengiin, Muxar-Şiberei ba Bargazanai aimaguud—ede, malazalai gol aimaguud bolbol ybehe xuriaalgiiji ba silosovaalalgiiji ton muugaar jabuulza, tahalduulxiin ajuulda xyrgeed baina. Xuriaalgiiji udaaruulgaaraa ybehiiji muuşanartai bolgozo, tedeniiji zarim gazarnuudtaa xagdaruulza baina. Zarim aimaguud xadaa mynee tariaamnai adxarxaa baina geed le, ybehejee xuriaangyi orxizorxixo jabadaliiji gargana. Iime tendeenciiji butasoxixo xeregtei.

Их. V. M. Moolotov xadaa angliiska ba francuuzska vojeenne miissinyydei xytelberilegşedtei uulzaba

avgustiin II-de, Kreemlьde, uuzai Aradai Komissaarnarai eedei tyryylegşe nyx. V. M. olotov bolbol angliiiska voine miissiiin glavaa admiDraaks ba francuuzska voine miissiiin glavaa Dymaank gegşedtei uulzaba. Uulzalgiin bol xodo, angliiiska posool g.Siids ba francuuzska posool g. Nadziaar, tereşelen, gadaada xeregyydei Aradai Komissaarai orologşo nyx. V. P. Poteemkin jirebed.

Болгарска парламентын депутадууд —выставкэдэ

Августын 8-най удэр, Москва ерэнэ, Болгарска парламентын депутадуудай группа Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ ороһон байна.

Айлшад хадаа СССР-эй природно баялигые, колхознигуудай байра ба ажабайдалые, колхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай байгуулгые характеризовалһан экспонадуудта тусагаар һонирхол гаргана.

Бурят-Монгол бэшэгые ород алфавидта оруулалгада хэн һаад хэнэб?

Бурят-монгол бэшэгые шэнэ алфавидта оруулалга болбол гүрэнэй удхашанартай хэрэг мүн. Энэ хадаа ород хэлэ бэшэг шудалалгые хүнгэдхэжэ үгэхэ байна. Гадна, ород алфавидай үзэгүүдэнь Бурят-Монгол хэлэнэй абяае тодоор тэмдэглэдэг. Нэгэ абяан аад, латын алфавид дээрэ хоёр үзэгөөр тэмдэглэгдэдэг ушарнууд, шэнэ алфавидта үгыхэгдэхэ. Мүнөө, һургуулинуудта нэгэ алфавид дээрэ үзэхэ, энэнь хадаа ород ба бурят хэлэнүүдые шудалха ябадалые хүнгэдхэхэ, угаа ехэ арга мүн.

Гадна, Бурят-Монгол бэшэгые шэнэ алфавидта оруулхада, бурят-Монгол хэлэ бэшэгэй орфографинь тодо һонор боложо үгэхэ юм. Мүн, ород ба бурядшье хэлэнэй политическэ ба научно-техническэ терминүүд зүбөөр бэшэгдэхэ болохо.

Манай Бурят-Монгол республикын ажалшад—колхознигууд, хүдэлмэришэд ба интеллигентнүүд болбол шэнэ алфавидай проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, Бурят-Монгол бэшэгые шэнэ алфавидта оруулха тухай хэмжээябуулганууд халуунаар дэмжэһэн байгаа. Б.-М. бэшэгые шэнэ алфавидта оруулхатай дашарамдуулан, республикын ажалшад, эгээл түрүүн, һургагшадта шэнэ бэшэгые тон түргэнөөр шудалуулхын зорилгоор, мүн тэрэшэлэн, һуралсалай жэлэй эхилхэ үедэ һургуулинуудые шэнэ алфавид дээрэ учебнигүүдээр саг соонь хангахын зорилгоор, БМАССР-эй Совнаркомой 1939 оной майн 15-да гаргаһан тогтоолые, Наркомадуудай, учрежденинүүдэй ба предприятинуудай хүтэлбэриләгшэд болбол хэр зэргэ практическа бэелүүлжэ байһынь харахада, тон хангалтагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Манай республикын бүхы һургуулинууд хадаа бурят хэлэндэ һуралсаха занятинуудые, энэ жэлэй сентябриин 1-һээ шэнэ бэшэг дээрэ эхилэхэ байна.

Тэд, мүнөө хүртэр шэнэ алфавид дээрэ нэгэшье учебник гаргагдаадүй.

Энэ позорно ушар юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, Гостипографиин директор нүхэр Голубцов хадаа учебник ба һуралсалай бүхы литературануудай хэблэлгые таһалдуулжа байна.

Нүхэр Голубцов болбол шрифтнүүд ба бусад шухала хэрэгсэлнүүдээр типографияа эртээнһээ хангаха, шэнэ алфавид дээрэ бурят-монгол хэлэндэ һургаха курснуудые наборщигуудтаа организовалха ба специальна кассануудые бии болгожо, учебнигүүдэй хэблэгдэхэ үе соо наборщигууд ба бусад хүдэлмэришэдые байлгаха ёһотой байһан аад, эдэ хүдэлмэринүүдые практическа хүсэд бэелүүлжэ шадаагүй дээрэһээнь, тус типографида наборщигууд ба бусадшье хүдэлмэришэд ехэ дутамагдана. 22 наборщигуудтай байха аад, мүнөө миил 7 хүн хүдэлмэрилнэ.

Учебнигүүдые саг соонь хэблэн гаргаагүй ушарань, ехэнхинь хүдэлмэришэдэй дутуюаа болоно. Шэнэ алфавидай шрифтнүүдые июлиин 5-да абаһан байбашье, тэдэнээ мүнөө хүртэр илгажа (разбор) хэжэ дүүргээгүй ба „ү" үзэгэй „шрифтгүй" гээд һуудаг.

Типографиин хүтэлбэриләгшэд хадаа шэнэ алфавид дээрэ учебнигүүдые июлиин 15-һаа, 20-һоо хэблэжэ эхилхэбди гэжэ хэдэн болзор тогтооһон аад, учебнигүүдээ хэзээшье хэблэжэ эхилхэеэ мэдэхээ болёод байна. Тэрэшэлэн, Наркомпрос ба аймагуудай гэгээрэлэй таһагууд болбол республикын бүхы районууддахи һургуулинуудта бурят хэлые заадаг, эхин һургуулинуудай багшанарай бүхы составые курсовой сетьдэ хабаадуулха ба баһа тиимэ курснуудые ехэ наһатанай һургуулинуудай багшанарта организовалха уялгатай байгаа. Гэбэшье, манай республикын бүхы районуудахи һургуулинуудта бурят хэлые заадаг багшанар хадаа курснуудта булта хабаадуулагдаагүй ба ехэ наһатанай һургуулинуудай хүдэлмэришэдтэ нэгэшье курс организовалагдаагүй. 1939 оной зунай үе соо, эхин һургуулинуудай миил 36 багшанар, дунда ба хүсэд бэшэ дунда һургуулинуудай 31 һургагшад шэнэ алфавидта һуралсаһан байна.

Наркомадуудай, учрежденинүүдэй ба предприятинуудай хүтэлбэриләгшэд болбол өөһэдынгөө сотруднигуудые шэнэ алфавидта һургаха курснуудые организовалаагүй.

Энэ политическэ удхашанартай хэрэгтэ серьезно бэшээр хандажа, шэнэ алфавид шудалалгые самотекто табиһан байна.

Жэшээлхэдэ, Гэгээрэлэй Нарком нүх. Баханов болбол эгээл түрүүн гэгээрэлэй хүдэлмэришэдые шэнэ бэшэгтэ һургаха хэмжээябуулгануудые абаха ёһотой нюур байбашье, мүнөө хүртэр сотруднигуудайнгаа дунда шэнэ алфавидта һуралсаха курс—кружок организовалаагүй. Сотруднигуудань шэнэ бэшэг мэдэхэ болоогүй байнад.

Бурят хэлэнэй багшанарые шэнээр һэльбэн бэлэдхэлгэ ба курсда хабаадуулалга тон хангалтагүйгөөр табигданхай.

Тэрэшэлэн, Финансын Нарком нүхэр Гусев хадаа 32 бурят сотруднигуудтай аад, эдэнэй дунда ямаршье курс—кружок организовалаагүй, курсда зааха „багшагүйбди" гээд, багшиин өөрөө ерэхые хүлеэжэ һууна.

ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр Тертычный болбол сотруднигуудайнгаа дунда богонихон болзорой курс организовалха, шэнэ алфавид дээрэ бурят-монгол бэшэгтэ һуралсаха гэһэн, БМАССР эй Совнаркомой, майн 15-ай тогтоолые дуулаагүйб — гэжэ, үнэндөө, шэнэ алфавидта орохоноо мартажархёод, һанаа амархан һуужа байна.

Иимэ фактнууд хадаа Наркомат бүхэндэ, учреждени бүхэндэ олдохо байна, тэдэнэй заримань сэхэ саботировална.

Ушар иимэһээ, шэнэ бэшэгые шудалха шиидхэхы хэмжээнүүдые ойрын үдэрнүүдтэ абаха тон шухала. Г. Ж.

Бурят-Монгол АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй дамжуулгы Улаан Тугые олгохо тухай, Республиканска жюриин тогтоол

Республика дотор бэшэг мэдэхэгүйе ликвидацилха хүдэлмэриин ябаса тухай, гэгээрэлэй Наркомые орологшо нүхэр Политовай мэдээсэлые дуулаад, Республиканска жюриин тэмдэглэ энь:

1) Бэшэг мэдэхэгүйн ликвидацилгые 1939 оной майн 1-дэ тугэсхэхэ гэжэ, БМАССР-эй СНК тогтооһон юм. Энэ болзоронь таһалдаа. Июлиин 20-ой мэдээгээр, бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй 79 процентнь һуралсалда хабаадуулагдаһан ба 64 процентнь грамотна болоһон байна.

2) Бичурай аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэриләгшэд, ВКП(б)-эйн Айкомой секретарь нүхэр Ильков, Аймгүсэдкомой түрүүлэгшэ нүх. Петров, гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ нух. Куфтырев, тэрэшэлэн, ВКП(б)-эйн Загарайн Айкомой секретарь нүх. Фомин, Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүх. Носкин ба гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ нух. Михеев гэгшэд болбол бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй һуралсалые зогсоожорхиһон байна. Тэдэнэр хадаа убэһэнэй ба тарианай хуриалгын үедэ ликбезэй хүдэлмэриие ябуулха сүлөөгүй гэжэ, үнэндөө, ликбезэй хүдэлмэриие зорюута һанаалаар таһалдуулжа байна.

3) Наркомпрос ба тэрэнэй ехэ наһатанай һургуулинуудай таһаг болбол бэшэг мэдэхэгүйшүүдые һургуулида хабаадуулһанай ба һургажа гаргаһанай дунда тоонуудаар һанаагаа амаража, бэшэг мэдэхэгүйе ликвидацилгын хүдэлмэриие саботировалагшадта эрид хэмжээ абанагүй.

4) Энээнтэй хамта, бэшэг мэдэхэгүйн ликвидацилгые алдаа хүдэлмэриие һайнаар биһан Яруунын аймагай бэшэг мэдэхэгүйе ликвидацилгые дүүргэхэ дүтэлһэн Закамнай, Север-байкалай районуудай һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ликбезэй хүдэлмэридэ [illegible]гаа зарим дутуу дунда зүүнүүдые усадхахын тула, [illegible]риин тогтоохонь:

1) Бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй [illegible]ралсалые таһалдуулхагүйнь[illegible]ла эрид хэмжээнүүдые [illegible]хыень, БМАССР-эй Нарк[illegible]просые уялгалха, тус хүдэлмэриие таһалдуулһанайнь[illegible]лөө Бичурай аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэришэд—аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нух. Петров, ВКП(б)-эйн Бичурай аймкомой секретарь нүх. Ильков, гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ нух. Куфтырев, ВКП(б)-эйн Загарайн Айкомой секретарь нүх. Фомин, Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нух. Носкин, гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ нүхэр Михеев гэгшэдтэ һүүлшынхеэ эрид хатуугаа дуридхаха.

2) Правительствын тогтоһон болзор соо, бэшэг мэдэхэгүйн ликвидацилгые дүүргэхэ һанэйнъ тулөө Яруунын аймагта нэгэдэхи преми олгоно. БМАССР-эй СНК-гэй дамжуулгын Улаан Тугые Закамнай аймагта үгэхэ, ушарань, бэшэг мэдэхэгүйн ликвидацилгые дөө нютагуудтаа хүсэд дүүргээ.

Дамжуулгын Улаан Тугые абалгада кандидадуудта—Оверо-байкальска ба Селенгинскэй аймагуудые тоолохо.

Angliiska ba Francuuzska vojeenne miissinyydei Moskvaada jirelge

Aavgustiin 11-nei ygleөegyyr, admiraal Draaksaar ba Generaal Dymaankaar tolgoiluulhan angliiska ba francuuzska miissinyyd Leningraadhaa Moskvaada jirebe.

Leningraadska vokzaal deere, vojeenne miissinyyd bolbol RKKA-gei generaalna ştaabai n a ç a a l ь n i g i i j iorologşo—komkoor nyx. Smoroodinovoor, dalain xeregyydiiji erxilxe glaavna ştaabai naçaalьnigiiji orologşo—negedexi raangiin kapitaan nyx. Alafyyzovoor, Narkomindeelei protokoolьno otdeeliiji erxilegşe nyx. Barkoovoor, Moskvaa goorodoi komendaant polkoovnig nyx. Syvoorovoor, SSSR-ei oborooniin Narkomaadai gadaada xarilsaanuudai otdeelei naçaalьnig nyx. Oseetrovoor, angliiska posoolьstviin soveetnig g. Ferekeereer, francuuzska p soolьstviin negedexi sekretaarь g. Ostroroogoor, angliiska uhan-seregei attaşee kapitaan Kleiinçieer, angliiska agaar-seregei attaşee podpolkoovnig Xallaygeeli ba francuuzska vojeenne attaşein tuhalagşa maioor Abraamaar ugtagdaba. (TASS).

Urihalamza zaxilga yrgelzelhөөr

Burkopsojuuzai kollektiiv xadaa 32765 tyxerigei urihalamza zaxiza abaad, kollektiivoigoo 116 çleengyydiiji xanduulhan baina.

Mynөө, urihalamza zaxilga urda mete yrgelzelhөөr baina. Yder byxende urihalamza zaxigşadaiнь too olon bolno.

Şçerbakoov.

Danciigdaxi polozeeni tuxai poolьsko xeblel

Varşaava, aavgustiin 9. Danciigdaxi polozeeni xadaa xyşer xynde bolzo yrgelzelhөөr baina geze poolьsko xeblel temdeglene.

„Duraaraa goorodto" poolьsko tamoozenne inspeektornyydei xydelmeride toibo xexegyi gehen poolьşiin ereltede danciigska senaatiin xariuuji komentiirovelze, „Çaas" gazeed bişene: „Ene xariuu xadaa mynөөnei ulasxoorondiin polozeenide jamar negen jixeşeg [illegible]naa amaralgiiji oruulna ge[illegible]ton xүngenөөr batalxada bol[illegible]baigaa. Danciigska senaat b[illegible]bol ene momeentde avantü[illegible]riiji sprovociirovalxii ştidxe[illegible]gyi, gebeşji, Dancligai talah[illegible] poolьsko-danciigska xarilsa[illegible]nuudta regyliirovaniiin tala[illegible]hain durazorigoi naliiçi tu[illegible]batalxa jamarşji yndehe hu[illegible]baxagyi".

(TASS).

Praviitelьstviin şuxala daabari

SSR Sojuuzai Sovnarkoom bolbol „1939 ondo, malazaliiji xygzyylxe gyrenei plaan tuxai" 1939 onoi, 360-daxi noomeroi togtool soogoo, ene onoi oktiaabriiin 1 xyrter byxii malnuudai yylteriiji todorxoilxii ba eneeniiji dokymeenteer ofoormilxii gazartariaalangai oorganuudiiji ujalgalhan baina. Myn, ene togtooloi johoor, 1939 onoi oktiaabriiin 1-de, sovxoozuud ba kolxoozuudta, kolxoozniguudai liiçne edlelgede baigaa tomo yylterte malnuudiiji yyltereinь ba generaaciinь talaar, yçoodto oruulxaar Narxozyçood ujalgalagdahan jym.

Ene togtooloi ba myn tereşelen, SSSR-ei SNK-gei dergedexi Ekonoom Soveedei 1939 onoi ijyyniiin 29-nei ba „Malnuudiiji yyltereerenь yçoodto oruulxa tuxai" BMASSR-ei Sovnarkoomoi, ene onoi ijyyliiin 25-nai togtooloi johoor, sovxoozuud ba kolxoozuudta, kolxoozniguudai liiçne edlelgede baigaa tomo yylterte byxii malnuudai yyltereinь ba generaaciinь yçood aavgustiin 10-haa ene onoi oktiaabriiin 1 xyrter Bauutiin, Xoito-Baigalai aimaguudhaa, Tynxenei aimagai Akiin xoşuunhaa busad, manai respyyblikiin byxii aimaguudta jabuulagdaxa baina.

Tomo yylterte malnuudai yçood abalga bolbol Praviitelьstviin şuxala daabari myn. Ene xadaa yylterte malnuudai too tolgoiji ba territoriaalьna xabaaran bailgiinь todorxoilxo udxaşanartaigaar jabuulagdana. Yylterte malnuudai yçoodoi rezylьtaadanь yylterei raioniirovaniiin plaaniiji zoxioolgodo, tomo yylterte malnuudiiji oloşoruulxa ba tedenei produktiivnostiiji deeşelyylxe xydelmerinyydiiji planiirovalalgiin ba organizaacalgiin xeregiiji haizaruulgiin, tomo yylterte malnuudiiji xygzyylgiin xeregdexi vrediitelьstviin xoişolonguudiiji tyrgөөr likvidaacalgada ton ynete ba şuxala materiaalnuudiiji ygexe baina. Respyyblike dotor tomo yylterte malnuudiiji xygzyylelgiin, selekcioonno xydelmerinyyd dutamag ba doodo xemzeede baina. Tomo yylterte xonid ba jamaadiiji xygzөөlgiin, gyrenei kniige bii bolgogdoodyi baina. Mynөө, eberte malnuudai ba aduunai talaar gosplemkniigede tomo yylterte malnuud ysөөn bişegdenxei.

Myn tereşelen, malnuudiiji xygzөөlgiin raioonno kniigenyyd muusa xytelberilegdene. Gexiin xazuugaar, hyylei gurban zilnyydei torşo soo 45 milliaard tyxerigei 10 miangan tolgoi tomo yylterei malnuud xudaldaza abtahan baina.

Niutagai yylterte malnuudiiji tomo, kylьtyyrne yylterte malnuudaar metizaacalga myn le xangaltagyigөөr jabuulagdana: Zişeelxede, 1938 ondo yxernyydei 52 proc., xoniduudai 49,1 proc. tomo yylterte proizvodiitelьnyydeer oroondo oruulagdahan baina.

Deere zaagdahan faaktnuud xadaa tomo yylterte malnuudai yçoodonь muusa tabigdahanhaa jixenxidee boldog ba tiime deerehee, tere xadaa buruugaar ba xysed bişeer xereglegdedeg.

Tomo yylterte malnuudai yçood abxada, kylьtyyrne yylterte malnuudai ba myn tereşelen metiis aduunuudai, eberte malnuudai, gaxainuudai, xonid ba jamaaduudai yylter todorxoilogdoxo johotoi.

Malnuudai yylteriiji todorxoilolgo bolbol oopetne kvalifikaciirovanne zooteexnigyydei xytelberi doro, tusagaar zooteexniiçeske komiissanuudaar jabuulagdaxa. Ede komiissanuud xadaa malnuudta zooteexniiçeske xaralga xexe. Komiissiin tyryylegşe—zooteexnig bolbol aimispolkoomoi preziidiymeer tomilogdoxo ba batalagdaxa baina.

Kolxoozoi feermiiji daagşa, malazalai tyryy xyn ba selьsoveedei tylөөlegşed xadaa komiissiin sostaavta myn le orolsoxo jym.

Zooteexniiçeske ene komiissa, byxii malnuudiiji xaralgaaraa malnuudai yylteriiji todorxoilxo.

Malnuudiiji zooteexniiçeske xaralgiin byxii xydelmerinyyd xadaa kolxoozuudta malnuudai yylteriiji xysed eliryylxe ba dokymeentnyydiiji bişexehee gadna, myn tereşelen, kolxooz byride tomo yylterte malnuudiiji xygzөөlgiin xydelmerinyyydiiji haizaruulxiin tula praktiiçeska xemzeejabuulganuudiiji zoxioo-xo johotoi.

Ene zorilgoor, kolxooz byxende zootexniiçeske xaralgiin rezylьtaadiiji ba yylteriiji şinzelen todorxoilolgiiji zootexniiçeske komiissiin tyryylegşe bolbol kolxoozoi pravleeniiin ba aktiivai zybşen xelselgede tabixa johotoi.

Mynөөnei aavgustiin 5—7 xyrter, BMASSR-ei Narkomzeeme dergede, yylterte malai yçoodiiji abxa teexnike ba zuram tuxai asuudalaar, aimagai gazarai tahaguudai staarşa zooteexnigyydei instryktiivne soveşçaani bolzo, staarşa zooteexnigyyd xadaa aimagaa busahan darii, malnuudiiji zootexniiçeske xaralgada xabaatai byxii zooteexnigyydte instryktaaz ygexe.

Azoogoi xytelberilegşedei, ilangajaa xydөө azaxiin specialistnuudai urda—yylterte malnuudai yçoodiiji ynder şanartaigaar, bolzor soonь abxa xariuusalgata zorilgo tabigdanxai. BMASSR-ei Narkomzeemei, aduun azalai Upravleeniiin specialistnuud—zooteexnigyyd, zootexniiçeske „IRO" staanciin nauuçna xytelberilegşed, Gosplemrasaadniguudai staarşa zooteexnigyyd ba AZO-nuudai plemxeregei zooteexnigyyd bolbol malai yylteriiji todorxoilolgiiji tolgoiloxo ba xytelberilexe johotoi.

Mynөө, byxii partiiina ba soveed organizaacanuudai zyghөө xaixaramziijinь, yylterte malnuudiiji yçoodto abxa asuudalnuudta yrgenөөr mobilizovaalgiiji, ene xydelmeride tedenerei sexe xabaadalsalgiiji ba gazartariaalangai oorganuudta konkreetne tuhalamziiji xangaxa şuxala.

Hain yylterte malnuudai yçood tuşaa praviitelьstvenne zaabari tuxai oilguulamziin yrgen xydelmeriiji—respyblikaanska ba raioonno xebleleer damzuulan, kolxoozuudta organizovaalxa xeregtei.

Hain yylterte malnuudai yçood xadaa miil zootexniiçeske xereg bişe, xarin socialiis malazalii xygzөөlgede zoriuulagdahan azaxiin-politiiçeske şuxaliin şuxala xemzeejabuulga geze byxөөr oilgoxo xeregtei.

B. Lubsaanov—
BMASSR-ei Gazartariaalangai Narkoomoi orologşo.

„БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН"

GAZEEDIIJI ZAXINXAI GYT?

ZAXIXA YNENЬ:

nege harada . . . . . 2 t. 50 m.
gurban harada . . . . 7 t. 50 m.
zurgaan harada . . . . 15 t.
nege zilde . . . . . 30 t.

ZAXILGANЬ HARA BYRIIIN 20 XYRTER JABUULAGDAAD, GAZEEDENЬ JIREXE HARIIN NEGENHEE YGTEDEG.

NYXEDYYD,
ŞAMDAGTII,
ZAXIGTII,
BULTADAA!

Raioondoxi, niutaguuddaxi poçtoovo otdeleeninyyd, tedenei tylөөlegşed zaxilga abxa.

REDAAKCA.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Теле фоны: редактора — 8-44, отв. секретаря 8-23. Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

Типография Наркоммеспрома БМАССР,

Бурглавлит № 1125.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.